VINNI
info

NR. 6—7 (79—80)
JUUNI—JUULI 1993. a.

ENDISTE
SÕJAMEESTE
LAULUPÄEVAKS

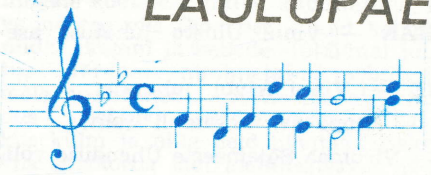

Sõjaveteranide XXIII laulupäeva

K A V A

22. juunil 1993. a. Vinnis.

9.00—10.00 — Saabumine, registreerimine Vinni-Pajusti koolimajas.
10.00—11.30 — Pärgade panek Viru-Jaagupis. Ansamblilt «Puhake paremad pojad» ja «Üks kindel linn».
11.30—14.00 — Üldproov Pajusti laululaval.
14.00—15.30 — Sõdurilõuna (lauljatele). Vinni-Pajusti koolimaja sööklas.
15.45 — Kogunemine rongkäiguks Pajusti kauplusse juurde.
16.00 — Laulupäeva pidulik avamine Pajusti laululaval. Ansamblitelt EV Hümn.

I Esinevad sõjaveteranide ansamblid

1. Kui Eesti rinnus tuksub julge süda.
2. E. Tamberg (s. R. Parve) Laul kaugest kodust.
3. V. Ignatjev (s. O. Roots) Kaevu juures.
4. L. Verlin (s. O. Roots) Sõdurilaul.
5. Kaugel, kaugel, kus on minu kodu.

PEOKÕNE

II Liives. Kalurite tants. Esitab Tallinna sõjaveteranide puhkpilliorkester.

III Esinevad külaliskollektiivid

1. Tallinna Haridustöötajate Naiskoor
2. Vinni klubi naisrahvatantsurühm.
3. Tallinna ansambel «Meelespea»
4. Lääne-Virumaa Poistekoor.
5. Vinni klubi laste tantsurühm.

IV Esineb Tallinna sv. meeskoor

1. J. Hartmann (s. V. Jannsen) Eesti vennad, laulgem rõõmsalt.
   Eesti I üldlaulupeo laul!
2. R. Pauls (s. Z. Purvin) Minu linnale.

V Esineb sõjaveteranide Vinni klubi ansambel

1. Kaugel sinust ja kodumaast. Sõdurilaul.
2. Sünnikoht Otepää. Represseeritute laul.
3. H. Hindpere (s. O. Roots) Mu sünnilinn.

VI Esineb Vinni klubi naisrahvatantsurühm.
«Saaremaa valss»

VII Esinevad sõjaveteranide ansamblid

1. Täna me liigume. Sõdurilaul.
2. Kord ma pargis tukkusin. Sõdurilaul.
3. V. Oxford. Merevood.

AUTASUSTAMINE JA SÕNAVÕTUD

VIII Esinevad sv. ansamblid, L.-V. poistekoor ja lauljad

1. Mu isamaa, armas.
2. L. Raudkepp (s. J. Aavik) Hoia, Jumal, Eestit.
3. E. Vetemaa (s. Ü. Vinter) Laul põhjamaast.
4. M. Lipp (s. E. Võrk) Eesti lipp.

IX Laulupäeva lõpetamine. Võidutule süütamine.
Orkestrilt «Eestimaa, mu isamaa.»
— Ühised sõdurilaulud.
Laule saadavad Tallinna sv. puhkpilliorkester ja Viru-Jaagupi instrumentaalansambel.

Väike oled, Eestimaa,
väike, minu rahvas sa:
Aga ülemat ei tunne
mina maapeal kedagi,
kui et ühesmeeles, õnnes
tõuseksid Sa alati.
Oh, sest nõua, Eestimaa
ühesmeeles elada!
Kui ühtmeelt Sa toeks paned,
ei siis julge kostmata
vaenlased ei seest, ei väljast,
Isamaa, Sind hirmuta.

Lydia Koidula,
1867—1872

Endiste sõjameeste laulupäevaks

Täna, Eesti Vabadussõja Võnnu lahingu, Võidupüha 74. aastapäeva eelõhtul, Eesti Vabariigi 75. aastapäeva ürituste raames korraldataval ülevabariigilisel II maailmasõja veteranide XXIII laulupäeval meenutagem, et laul on Eesti sõjamehi saatnud läbi aegade. Lauluga läksid Eesti mehed vabadussõtta ja 52 aastat tagasi puhkenud sõja keerisesse, laul oli meestega rindel, tööpataljonides, vangilaagrites, küüditatutega Siberis. Laul aitas leevendada muret ja kojuigatsust, aitas elada ja eluga Eestimaale tagasi jõuda. Leinalauludega meenutati sõjas langenuid ja repressioonides ning genotsiidis hukkunud saatusekaaslasi, ärgem unustagem neid ka täna!

Need endised rindemehed-laulusõbrad, kellel nõukogude võimu aastatel oli luba ja võimalus, kandsid edasi rindelaulude traditsiooni rindesõprade päevade kaudu. Laulev revolutsioon Eestimaal avas tee Eesti iseseisvumisele ja andis ka sõjameeste laulupäevadele uue sisu. Kõik Eesti isamaalised, sõduri ja represseeritute laulud said jälle eluõiguse, pole enam keelatud laule ega keelatud lauljaid.

Endiste sõjameeste aastakümneid kestnud laulutraditsioon jätkub ja ühendab nüüd kõiki endisi rindemehi — eestlasi, kes kandsid oma südames vaba, iseseisvat Eestit. Laul aitab leevendada ka tänaseid muresid ja raskusi.

Innustagu tänane laulupäev ka Eesti noori ja praeguseid sõjamehi, meie kaitsejõudusid Eesti iseseisvuse hoidmisel! Olgu see laulupäev sõpruse ja üksmeele laulupäev! Praegu vajab Eesti rohkem, kui kunagi varem ühtsust, hoidkem ja süvendagem seda täna ja ka edaspidi endiste rindemeeste ühiste laulupäevadega!

Tugevat tervist, reipust, optimismi ja head laululusti kõigile!

Laulupäeva toimkond

Laulupäeva toimkond

1. Inge ARULA — Vinni klubi kunstiline juht.
2. Feliks KLEMETS — V.-Jaagupi instrumentaalansambli juht.
3. August KONDOJA — Vinni sv. ansambli vanem. Tööpataljonide ühenduse volikogu esimees.
4. Vladimir KOSTAP — Mõdriku ühistu juhatuse esimees.
5. Eve KRAANER — Pajusti klubi juhataja.
6. Valvo KRUUSIMÄGI — Vinni Vallavalitsuse esindaja.
7. Enno-Are MÄHAR — Vinni Ühistu juhatuse aseesimees.
8. Helmi NEEMRE — Vinni klubi juhataja.
9. Katrin PALL — Vinni sv. ansambli juht.
10. Ülo TÄHISTE — Virumaa Sõjameeste Ühenduse volikogu esimees.
11. Jüri VANAJUUR — Vinni-Pajusti Keskkooli direktor.

LAULUPÄEVAL ESINEJAD

Ühendkoori koosseisus:

Ida-Virumaalt	— Kohtla-Järve sv. ansambel
	— Sõjaveteranid segakoorist «Heli»
Järvamaalt	— Paide sv. ansambel
	— Türi sv. ansambel
Jõgevamaalt	— Põltsamaa sv. ansambel
Lääne-Virumaalt	— Rakke sv. ansambel
	— Vinni sv. ansambel
Põlvamaalt	— Värska sv. ansambel
Raplamaalt	— Rapla sv. ansambel
Tallinnast	— Tallinna sv. koor
	— Tallinna sv. puhkpilliorkester
Tartust	— sv. koor (Tartu Tervish. maja meeskoor)
Tartumaalt	— Elva sv. ansambel
Valgamaalt	— Otepää sv. ansambel
Viljandimaalt	— Põltsamaa sv. ansambel
Võrumaalt	— Võru sv. ansambel

Eraldi esinevad:

a) külaliskollektiivid:
- — Tallinna Haridustöötajate naiskoor
- — Tallinnast ansambel «Meelespea»
- — Lääne-Virumaa Poistekoor
- — Vinni klubi naisrahvatantsurühm
- — Vinni klubi laste tantsurühm

b) Sõjaveteranide kollektiivid:
- — Tallinna sv. koor
- — Tallinna sv. puhkpilliorkester
- — Vinni sv. ansambel (Vinni klubi meesansambel), saateks Viru-Jaagupi instrumentaalansambel.

LAULUPÄEVA JUHID

1.	Lembit VERLIN	— Tallinn, üldjuht.
2.	Elmar PEÄSKE	— Tallinn, puhkpilliorkestri dirigent.
3.	Kaarel TUBERIK	— Tallinn, —„—
4.	Valdeko VIRU	— Tartu, sv. koori juht.
5.	Külli JÕELOO	— Võru sv. ansambli juht.
6.	Jaan KAILVEE	— Särevere, sv. ansambli juht.
7.	Katrin PALL	— Vinni, sv. ansambli juht
8.	Inge ARULA	— Vinni klubi kunstiline juht.
9.	Katrin PUUR	— Tallinn, sv. koori juht.

Tartu Sõjaveteranide koor, nüüd Tervishoiutöötajate Maja meeskoor juubelikontserdil Tartu Riiklikus Ülikoolis.

Lugupeetud laulupäeva toimkond!

Suur tänu minu ja koori poolt kutse eest esinema sõjaveteranide laulupäeval.

Teatavasti on meie kooril olnud võimalus koos laulda ainult poolteist aastat. See on olnud väga lühike aeg, et koori esinemise küpseks saada. Oleme selle aja jooksul väga kõvasti tööd teinud ja nüüd kevadel maha saanud kontserdireisiga Soome, mis kestis kaks nädalat. Sellel reisil selgus, et mitmete meeste tervised ei pea enam suurtele pingutustele vastu. Viis neljakümnest vajasid reisi ajal ärsti abi (mõni sattus koguni haiglasse). Muidugi kui arvestada meeste vanust ja ka seda, et üle poolte neist on viibinud pikka aega vangilaagrites, ei ole ime, et taolised asjad juhtuvad.

Meil on juba ammu tehtud koori kontserdi plaanid kuni 1994. aasta sügiseni. Septembris on kontserdid Helsingis ja Vantaas, oktoobris kahenädalane reis Lääne Soome linnades. Järgmisel aastal ulatuvad reisid aga Põhja Soome.

Arvestades kõike eelpool öeldut, tegi koori juhatus juba mõnda aega tagasi otsuse (millest ma informeerisin ka Lembit Verlinit), et juuni-juulis ütleme kõikidest esinemistest ära ja puhkame. Sel ajal sõidavad ka rida mehi Soome sanatooriumi, mida võimaldab meile Soome valitsus.

Soovime head kordaminekut sõjaveteranide laulupäeva läbiviimisel ja kõikidele Virumaa sõjaveteranidele head tervist ja rahulikke vanadusepäevi.

Soomepoiste Meeskoori nimel
Uno JÄRVELA

MEENUTAME, SÕBER!

Istu, sõber, mu kõrvale ja meenuta... Sõda lahutas meid sünnimaast. Algasid ränkrasked päevad, kuud ja aastad. Sa pidid omaks võtma relva. Läksid rünnakule, ei teadnud, kas elu või surm. Istusid kaevikus vihmas ja lumelörtsis. Veel hullem oli neil, kes pidid läbi tegema ebainimlikud tööpataljoni päevad.

Aga elamistahtmise hoidis meis alles igatsus sünnimaa järele. Võib-olla ka eestlaste jonn, ja vabadel hetkedel sai su kaaslaseks laul. Teda jätta ja võtta meilt keegi ei saanud. Mäletad — «Mürtsub trumm», «Kaugel, kaugel», «Rukkiväli», «Kodukotus», «Täna me liigume» jt.?

Siis tulid Raimond Valgre laulud. Korpuse mehed armastasid seda sõdurit-laulikut, tema kaunikoelisi laule. Neil on praegugi püsiväärtus.

Sõja lõppedes võttis sünnimaa meid vastu oma poegadena. Mé asusime taastajate-ehitajate ridadesse. Ka laul oli kusagil. Ta pakitses endise sõduri põues. 1967. aastal astus sõdurilaul avalikkuse ette. 2. septembril 1967. aastal esines Eesti Laskurkorpuse 25. aastapäeva kokkutulekul Jäneda esimene sõjaveteranide ansambel — Paide «Rindesõbrad». Õige hoo andis laulule 1971. aastal Paides toimunud I rindesõprade päev. Esines viis ansamb-

lit. Rindesõprade päevad muutusid iga-aastaseks traditsiooniks. 1990. aastaks XX rindesõprade päevaks, oli 16 ansamblit, Sõjaveteranide Tallinna meeskoor ja sõjaveteranide Tallinna 40-liikmeline puhkpilliorkester.

Need päevad organiseerisid mehi, liitsid laulu- ja pillimehed 400-liikmeliseks kollektiiviks. Päevadel oli teinegi tähendus — nad kandsid edasi Eesti Laskurkorpuse laulu- ja pillimängu tavasid. Mehi innustasid Raimond Valgre laulud. Need päevad tõid täiendust laulurepertuaarile. Uusi kaasaegseid sõdurilaule lõid Boris Kõrver, Feliks Mandre, Raimond Läte, Hans Hindpere. Arved Haug, Lembit Verlin, Albert Pettinen jt. Sõnade autorid olid sageli laulumehed ise. Nende sulest ilmus ka sõdurikupleesid.

Selle laulurahva innustajateks ja juhtideks on olnud Lembit Verlin, Kaarel Tuberik ja Emil Laansoo. Taktikeppi on hoidnud Albert Pettinen, Aade Nurme, Jaan Kailvee, Artur Vahter, Rein Vendla, Marko Pruul jt.

Viimastel aastatel, seoses sündmustega vabariigis, täienes repertuaar isamaaliste lauludega — «Laul Põhjamaast», «Eesti lipp», «Mu isamaa armas». Kunagi ei puudunud kavast «Kalevite Kants» ja «Tartu marss».

Tänaseks on ansamblite arv vähenenud, lauljate read hõrenenud. Arvamus on aga jäänud: oli tore igal aastal kohtuda ja koos laulda. See kasvatas kunagistes rindemeestes küünarnukitunnet, andis uut jõudu... Mis teha, vanadus rõhub peale.

Aga noor põlvkond kasvab. Meie vaba Eestimaa piire kaitsevad noorsõdurid. Hea oli telerist vaadata, kuidas nad laulu saatel marssisid. Laul annab reipust, kasvatab rühti, teeb tuju heaks, annab teenistusele hoogu. Meie, eakad sõjaveteranid, ütleme neile: «Laul las lennata sünnimaa auks ja uhkuseks, sõdurile rõõmuks!»

Saagu endistele rindemeestele-lauljatele Rakvere XXIII rindesõprade päev ja kokkutulek Vinnis, jällenägemisrõõmuks ja andku jõudu ja visadust edasiseks!

Richard LINT,
I rindesõprade päeva üldjuht

1. juulil 1989. a. Eesti Vabadussõja Rägavere mälestusmärgi taasavamisel.

Endiste tööpataljonimeeste kokkutulekul Vinnis 1. juulil 1989. a.

TULGE LAULUPÄEVALE!

Hea sõber, sõjaveteran — oled Sa võidelnud saksa või vene poole peal, Soome leegionis või Eesti korpuses — Teid kõiki oodatakse 22. juunil Vinni! Lääne-Virumaa sõjaveteranid koos «Memento'ga» tahavad Teid kõiki näha, et meenutada läbikäidud lahinguteid, langetada pea kõigi nende mälestuseks, kes kaotasid elu kahe suurvõimu vahelises võitluses. Mälestame küüditatuid ja metsavendi, langenuid kõigil rinnetel.

Ei suuda siinkohal üles lugeda kõiki neid tegusid, mis olid suunatud väikerahva, eestlaste, hävitamiseks. Esimesed löögid langesid meie ohvitserkonnale, siis suurele hulgale kodudest viidud küüditatuile, kellede pikk ja vaevaline tee viis Siberisse, kuid kelledest paljud ei jõudnudki sinnani ja kellede eluküünal juba palju varem kustus. Järgnes niinimetatud mobilisatsioon, mis viis ära meie noormehed — mitte rindele, sinna saatmiseks puudus usaldus eestlaste vastu — vaid tööpataljonidesse, kus külm ja nälg neid hävitas. Saksa okupatsioonivõim viis omakorda läbi mobilisatsiooni ja ka kolmas võtmine ei jäänud tulemata. See toimus siis, kui nõukogude väed 1944. a. uuesti Eestisse tulid.

Väike Eestimaa oli lõhki kisutud kahe suurriigi, fašistliku Saksamaa ja kommunistliku Nõukogude Liidu vahel ja nii ühes kui teises armees tuli täita võõra võimu käsku. Nii juhtuski, et vend pidi võitlema venna vastu, isegi isa poja vastu. Ja see, et eestlane pidi võitlema eestlase vastu, on jätnud nende vahele vaenu, kuigi vast varjatud, aga siiski ka veel praegu, peaaegu 48 aastat peale sõda olemasoleva. Lehtedes ilmuvad artiklid, kus Eesti korpuses võidelnuile omistatakse vaid tõkatilõhnaseid saapaid ja mis veelgi valusam, eestlast peetakse võrdväärseks iga teise punaarmeelasega. Sealjuures pidid kõik võõrarmeedes võidelnud eestlased täitma vastava riigi sõjaväe käske ja korraldusi. Püütakse näidata, et saksa armees võideldi Eesti vabaduse eest, kuna Eesti korpuses võidelnud on okupandid, kes tõid tagasi kommunismi. Oma südames kandis aga vist iga sõdur unistust vabast Eestist, kus ei ole ei sakslasi ega venelasi. Kahjuks sai meist pikkadeks aastateks Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik. Teistkanti aga oleks vist naiivne uskuda, et Saksamaa ja Hitler koos oma fanaatilise maailmavallutamise ja puhta aaria tõu kindlustamise soovidega oleks peale sõja lõppu andnud meile võimaluse oma Eesti Vabariigi taasloomiseks. Küllap oleksime siis kuulunud osana Suur-Saksamaa võimu ja valla alla.

Fašistlik Saksamaa kaotas sõja, mis tähendas ka fašistliku ideoloogia kadu. Kommunistlik Nõukogude Liit lagunes, kuigi kommunistlik ideoloogia veel kahjuks ei kadunud. Eestist on saanud taas Eesti Vabariik. Sõda ja eriti järgnenud 50 aastat on toonud meie maale korvamatut kahju, mille tagajärgede likvideerimine ja maa viimine vähemalt endisele tasemele, nõuab iga meie inimese tööd ja mõistust. Meie, kes me oleme läbikäinud sõjateed, suudame ehk vähem abistada oma käte jõuga, aga olen kindel, et meie kogemused suudaksid paljugi abistada. Kas ei oleks seepärast aeg kätte jõudnud, mil kõik vaenukindad maha maetaks ja teineteisele sõbrakäsi ulatataks? Eesti kaitseväes andis noorsõdur vande: «Mina tõotan ustavaks jääda Eesti Vabariigile ja tema seaduslikule valitsusele». Küllap oli taoline vanne iga eesti poisi ja mehe südames, kelle poolel ta ka ei sõdinud. Võtame siis nüüd kätte ja elame iälle selle tõotuse järele. Hoiame kokku ja kaitseme vajaduse korral oma kodumaad, loobume vastastikustest süüdistustest ja vaenust. Püüame ühiselt, niipalju kui meievanustel meestel veel suutmist on, aidata maad üle saada 50 aastaga kogunenud saastast ja maadvõtnud korralagedustest.

Eks vist selle sooviga ongi «Memento» ja Lääne-Virumaa sõjaveteranid oma kokkutuleku korraldanud. Nad ootavad kokkutulekule kõiki sõjast osavõtnuid. Tulgem kokku kui sõbrad, jättes maha viha ja vaenu. Tulge need, kes suutsid üle elada Siberi teekonna vaevad ja vintsutused, alalisest tühjast kõhust rääkimata; tulge need, kes pidasid partisanivõitlust; tulge kõik, kes suutsid sõjakoledused üle elada. Tuleme kokku ja tähistame Eestimaa vabastamise võidupüha. Tuletame meelde neid, kes kauges minevikus selle vabaduse meile kätte võitlesid. Tuletame meelde ka neid, kes meid targasti ja ilma verevalamiseta uuesti iseseisvusele viisid. Suurim õnn oleks aga see, kui see kaunis «Võidupüha» annaks eesti meestele tagasi kokkuhoidmise ja koosvõitlemise tunde.

Lembit VERLIN

VÕIDUPÜHAKS

Vähemalt neli tuhat aastat tagasi, mõnedel andmetel veel tunduvalt varemgi, tulid eestlased meie praegusesse asukohta — Soome lahe lõunarannikule, kus leiti meeldiv elukoht.

Aegade jooksul tuli ellu tõuse ja mõõnasid ja eesti rahval tuli seda kõike läbi elada. Muistsetele iseseisvusaastatele järgnes sajanditepikkune haldusmaaks olemine, mis kõvasti kahjustas eestlaste eluolu, kuid ometi see ei viinud rahvusliku hävinemiseni. Eestlane oli selleks liiga tugev, teda ei suudetud lõplikult hävitada. Eestlane oli niivõrd sitke ja samas vabadustahtest immutatud, et võitu saada orjaajast. Põlvkonnast põlvkonda kandus edasi viikingiveri, mis sallib endas ainult võidu- ja vabadustahet.

Samm-sammult käidi otseteid, kuni jõuti uue tõusuni. Eesti sai iseseisvaks. See iseseisvus märgib eesti rahva üldist taassündi. Võidupüha omakorda märgib kogu eesti rahva lõplikku sõjalist võitu selle väikese maa ajalooliste võitluste ahelas.

Eestlaste hilisema ajaloo osas on Võidupüha ühenduses jaanilaupäevaga aastal 1919, mil eesti vapper vägi ülimalt sangarlikus võitluses Landesveeri vastu Võnnu all andis surmahoobi oma ajaloolisele vaenlasele. Võidupühaga märgib eesti rahvas oma olemasolu ja poliitilise vabaduse eest lakkamatult läbi aastasadade peetud võitlusi, mis lõkkele löönud Jüriöö tuledest. Toomapäeva jubedustest, Pühajärve, Mahtra ja Anija vastuhakkudes. Eestlased meenutavad neid päevi. Võitluspäevade meenutamine on saanud traditsiooniks.

Mäletan ühte jaanilaupäevast autosõitu Lätist Eestisse, see oli imekaunis. Jaanitulesid oli nii palju, nagu põleks kogu Eestimaa. Rahvas juubeldas, tantsis ja laulis. Teedel liiguti suurtes gruppides. Rahvas oleks nagu koondunud ühe mütsi alla, olles igal hetkel valmis minema vaenlase vastu, et kaitsta oma maad. Ilmaasjata ei olnud saksa okupatsiooniajal jaanitulede tegemine keelatud.

14. dets. 1991. a. tulid Vinni klubisse kokku II maailmasõjas mõlemal vaenupoolel sõdinud veteranid Ida- ja Lääne-Virumaalt ning moodustasid ühise Virumaa Sõjameeste Ühenduse (VSÜ).

Sõjas hukkunute mälestamine. Mälestusküünlad süütab Ülo Tähiste, kes pärast valiti VSÜ volikogu esimeheks.

Kuna enne Võnnu lahingut olnud ülestõusudel puudus veel tarviline terviklikkus ja ühine juhtimine, siis olid tagajärjed valusad ja ohvriterikkad. Eestlased õppisid, koondasid omi ridu ja nii saigi Võnnu lahing ajaloolise võidukuulsuse.

Vabadussõtta oli haaratud kogu rahvas, sellest võtsid osa ka noored poisid — väeüksuste lemmikud. Nii mõnegi vintpüss oli pikem vabadusvõitlejast ja mõõgaots vedas kriipsu maapinnale.

Siinjuures ei oleks halb mainida neid paljusid noori mehi, kes hoiduvad kõrvale sõjaväeteenistusest. Mõelge sellele, kui ohtlik see on; kaitsta oma kodumaad, see oleks püha kohus.

Eesti rahval on tulnud läbi elada palju katsumisaegu ning ränki kannatusi nii vaimseid kui ka füüsilisi. Kogu selle aja jooksul pole kustunud vabadustahe. Tuli hõõgus tuhas edasi, kuni paisus uueks vabadusleegiks.

Loomingulised liidud, laulev revolutsioon, baltikett ning riigimeeste julgus ja tarkus avasid tee uuele võidule — iseseisvusele. See oli ebaharilik veretu võitlus teel vabadusele.

Kui vanasti öeldi, et varisesid vaprad vallad, kolletasid kihelkonnad. Oli aegu, mil Eestimaale jäi pärast sõda ja katku nii vähe inimesi järele, et kui nähti inimese jälge, siis suudeldi seda.

Kõigile raskustele vaatamata on taas maailmakaardil Eesti Vabariik. Hoidke oma sünnimaad! Olgem üksmeelsed, siis oleme tugevad! Kahju, et üksmeelsus ei ole saavutanud soovitud taset isegi valitsuses ja riigikogus. Mõelge sellele!

Loitku võidupüha võidutuled võimsalt üle maa. Nende tulede kõrval süttigu igas eestlases oma sisemine tuli. Tahaks loota, et selle tule leek oleks võimas. Tahaks loota, et XXIII sõjameeste laulupidu aitaks leeki paisutada, et vabaduse teel sammumine oleks valgusrohke ja julge.

Aidaku laulupidugi kaasa, et meie rahvuslikud väärtused pääseksid üha enam võidule ja oleksid vabale Eestile toeks?

Ülo TÄHISTE,
Virumaa Sõjameeste Ühendus

KOONDUGEM ÜHISEKS PEREKS!

Tartu «Kaardiväelastest» — Tervishoiumaja Meeskoorini ja mõne sõnaga sõjameeste laulupäevast Elvas 1992. a. 22. juunil.

Endise Eesti Laskurkorpuse sõjameestel, kes võitlesid fašismi vastu, on hea traditsioon kord suve jooksul kokku tulla ja koos ansamblite ja kooridega laulda sõdurilaule ja meenutada raskeid sõjapäevi. Seda traditsiooni tuli iga hinna eest jätkata. 1991. a. sõjameeste kokkutulekul Värskas Tartu «Kaardiväelased» võtsid raske südamega vastu rändlipu, mis kohustas korraldama järgmist kokkutulekut. Oli palju probleeme, kuidas tulla toime sellega nii keerulises majanduslikus ja poliitilises olukorras. Et uuendada ja laiendada repertuaari ja aktiivsemalt viljeleda laulukunsti, koondusid «Kaardiväelased» Tartu Tervishoiumaja Meeskooriks, kus nüüd endiste Korpusepoiste kõrval on esindatud nii nooremapõlve laulumehed kui ka Saksa sõjaväes teeninud Eestimaa mehed. Praegu, mil taastatud Eesti Vabariigil on tarvis ka vanemate sõjameeste nõu ja toetust, tuleb kõik II Maailmasõjast osavõtnud eestlased üheks pereks koondada. Kõike seda arvesse võttes ning majanduslikke ja poliitilisi raskusi

trotsides otsustasime Tartus sõjameeste laulupäeva viia kokku eestlaste võidupäeva tähistamisega, et rõhutada meie austust eesti rahva ajaloo säravama tähtpäeva vastu. Kuid sõjameeste laulupäeva elluviimisel Elvas 1992. a. 22. juunil põrkasime kokku ootamatu üllatusega. Vahetult paar päeva enne laulupäeva, kui meie raadios kuulutasime välja sõdurilaulupäeva, hakkasid minule tulema Tartu Vabadusvõitlejate ja Muinsuskaitse klubist teated, et ka nendel on planeeritud samal päeval ja samas kohas Vabadussõjalaste austamispäev — Vabadusristipäev. Esinemisload olid taotletud erinevaid kanaleid mööda. Skeptikud, keda leidus nii Vabadussõjalaste ürituse organiseerijate kui ka Korpusepoiste hulgas, arvasid, et nüüd läheb löömaks, et kindlasti tuleb välja kutsuda tugevdatud politseipatrull ning et üritused võivad üldse aiataha minna. Kui esimesed kired olid vaibunud ning mõlemate ürituste organiseerijad tutvusid ligemalt teineteise kavaga — leidsime, et ideeliselt kuulume ühte, (mitte nii nagu arvati, et korpusepoisid ülistavad «parteid»). Sobitasime ka ajakava. Sõjameeste laulupäeva eelproovi viisime laululavast eemale. Vabadussõjalaste austamise ürituse andsime kasutada oma lava ja võimenduse, meie kokkutuleku orkester Kaarel Tuberiku juhtimisel mängis nendele avamis- ja tervituslugusid. Organiseerisime meenete ja lillede andmise ka Korpuse sõjameeste poolt Eesti Vabadussõjast osavõtjatele, kusjuures Kaarel Tuberik tervitas esimesena neid ka Korpuse sõjameeste poolt. Tänu heale tahtele koos töötada laabusid mõlemad üritused suurepäraselt — nemad lõpetasid kella 14.00 oma ürituse ja Sõjameeste laulupäev sai alata 15.00 nagu oligi meil planeeritud. Vahepeal aga pakkusime kõigile sõdurisuppi. Kõigil oli võimalus osa võtta mõlematest üritustest ja kõik jäid rahule. Nii, et ka erinevatel rinnetel sõdinuid saab ühendada, kui on hea tahtmine.

Tartu Tervisemaja Meeskoori vanem

H. KERGE

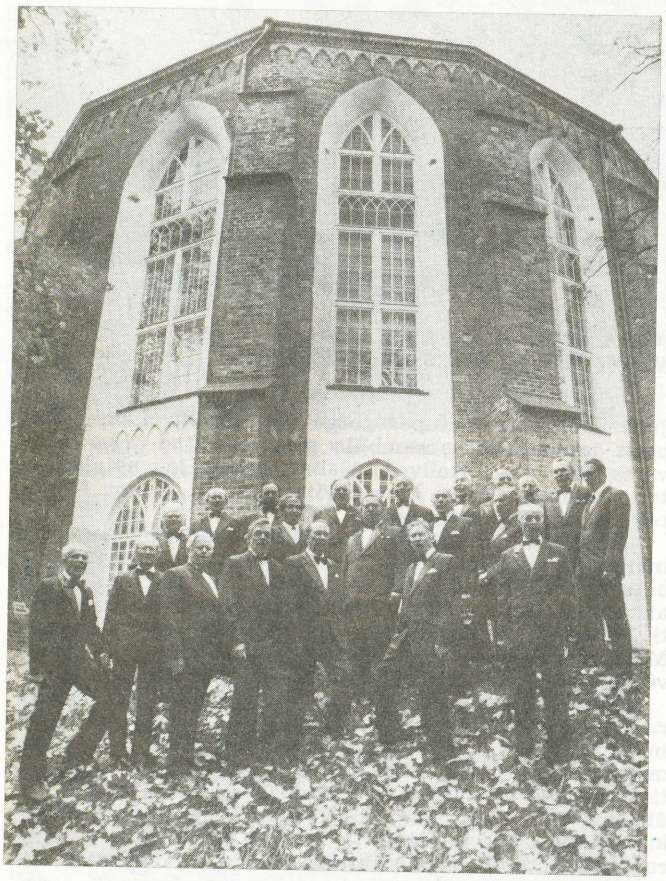

Endised Tartu «Kaardiväelased» — praegused Tervishoiutöötajate Maja Meeskoori laulupoisid esinemas Toomemäel.

Ansambel «Relvavelled» — Vinni klubi meesansambel

1970. aasta algul Rakvere kultuurimaja juures prl. Leida Vaheri initsiatiivil loodud sõjaveteranide ansambel «Relvavelled», praegune Vinni klubi meesansambel on osalenud kõigil ülevabariigilistel laulupäevadel, mis kandsid Rindesõprade päevade nimetust. Laulupäevade korraldamise traditsiooni kohaselt on käesoleval aastal järjekord jõudnud Vinni ansambli kätte, see «karikas» anti meile üle Tartu meeste poolt möödunud suvel Elvas. Ansambel püüab igati omaltpoolt kaasa aidata, et tänavune laulupäev Vinnis korda läheks. Tere tulemast! Soovime kõigile head peotuju ja laululusti!

Kuigi käesoleval aastal pole paljude aastate jooksul tavaks saanud ansamblite trükisõnas tutvustamist, peame oma kohuseks teid tutvustada, kui «peo korraldajad», Vinni ansambli viimaste aastate tegevusega. Nagu kõik teisedki seni veel tegutsevad sõjaveteranide ansamblid, on Vinni ansambel täienenud uute liikmetega ja oma repertuaari uuendanud. Põhilised muudatused selles osas saabusid 1985. aastal, mil ansambel jätkas tegevust Vinni klubi juures. Sellest ajast alates on ansamblis Eesti Laskurkorpuse veteranide kõrval ka Saksa armees sõdinud eestlasi ja ka nooremaid, sõjas mitteosalenud mehi. Sellest ajast algas ka repertuaari täiendamine ja ajakohastamine, mille eest hoolitses ansambli kauaaegne juht Jaan Kailvee (kuni 1988. a.).

Alates 1987. aastast, mil seoses «perestroikaga» algas Eestimaal aktiivne iseseisvusliikumine, hakkas ansambel «Relvavelled» selles aktiivselt kaasa lööma, astus Rahvarindesse, täiendas oma repertuaari seni keelatud isamaaliste, represseeritute jt. lauludega, hakkas esinema omaloomingulise satiirilise kavaga «Perestroika», seda pidevalt uuendades ja täiendades. Selle kavaga esineti menukalt oma maakonnas ja mitmel pool mujal Eestimaal, ka 1989. aastal Velikie-Lukis kuni 1991. a. augustikuuni, mil Eesti sai iseseisvaks Vabariigiks.

Hiljem on ansambel oma repertuaari täiendanud uute isamaaliste, kodukoha, represseeritute, jõulu- ja sõdurilauludega, tihti on esinetud II maailmasõjas ja vabadussõjas langenute ning repressioonides (1940—1950) hukkunute mälestustalitustel Porkuni lahingupaigas, Viru-Jaagupis jm., aga ka pensionäride jm. peoõhtutel Vinnis, Kundas, Haljalas, Laekveres, Pajustis ja mitmel pool mujal. Olenemata keerukatest majanduslikest oludest oleme leidnud transpordi jm. osas toetust ja abi Vinni Ühismajandilt ja Mõdriku ühistult ja muidugi Vinni klubi juhtkonnalt — palju tänu neile selle eest!

Praeguses Vinni klubi meesansamblis (ans. «Relvavelled») on koos pillimeestega kokku 20 liiget, neist Eesti korpuses teeninud sõjaveterane 7, Saksa sõjaväes osalenuid 3, teised on nooremad mehed, enamik ka juba pensionärid või «pensionieelikud». On ka päris noori mehi (3), kes transpordi jm. probleemide tõttu osalevad ansambli töös episoodiliselt, tähtsamate esinemiste puhul. Alates 5. X 1988. aastast on ansambli

(Järg lk. 6)

Vinni sõjaveteranide ansambel «Relvavelled», nüüd Vinni klubi meesansambel esinemas Porkuni lahingupaigas 9. 05. 1992. a.

MÄLESTUS HUKKUNUTEST LEPITAB

Porkuni lahing 21. sept. 1944 oli traagiline vennatapulahing okupatsiooniarmeedes teeninud eestlaste vahel, mis ei toonud Eestile tagasi iseseisvust, vaid pikaks ajaks nõukogude okupatsiooni ja lahingus osalenute vahel umbusalduse ja vaenu. Korpusemehed tähistasid lahingu aastapäevi ja meenutasid oma hukkunuid heakorrastatud mälestusmärgi juures Loksa külas saksa poolel sõdinud eestlased, kes ka nendel üritustel viibisid, käisid salaja oma lahingukaaslaste ühishaudadel. Neid ühishaudu tekkis võimalus tähistada 1988. aastal ning seda ka tehti, kuigi N. armee juhtide käsul neid tähiseid korduvalt maatasa tehti. Viimased hauatähiste lõhkujad olid 1922. aastal vasevargad...

Eesti korpuses teeninud sõjaveteranid on näidanud samuti omapoolset algatust, et lepitada Porkuni lahingus omavahel sõdinud ning nüüd toimuvad lahingu aastapäeva tähistamised ja langenute mälestamised ühiselt, kõigil ühishaudadel. 21. sept. 1991 ühiselt leinatalituselt on pärit mälestusmedal (fotol), mille valmistasid korpusemehed. Siia juurde sobib Viru-Jaagupi pastori Madis Oviiri poolt leinatalitusel öeldu: «Porkuni vennatapulahingus valatud veri ja ohvrid on lepitanud mõlemal poolel sõdinud eestlased.»

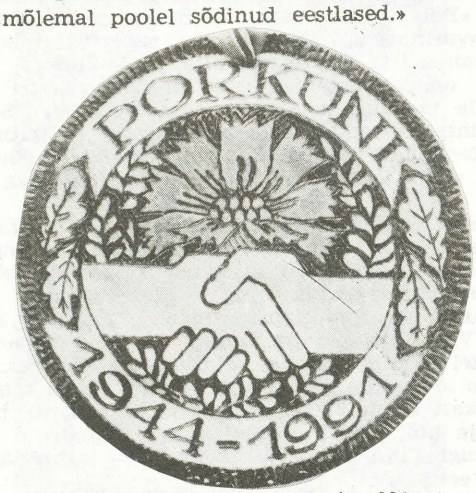

Porkuni lahingu embleem 21. sept. 1991. a.

Rahupäeval, 9. mail 1992 avati Porkuni lahingupaigas järjekordselt kõik ühishaudade tähised ning Virumaa Sõjameeste Ühenduse ja V.-Maarja Muinsuskaitse Seltsi poolt pandi lahingupaiga mälestuskivile uus, ajakohane tekst, mis kehtestab ajaloolise õigluse ja lepitab lahingust mõlemal pool osavõtnud:

«Porkuni lahinguväli. Siin toimus 21. sept. 1944. a. okupatsioonivägedes teeninud eestlaste vennatapulahing».

Mälestagem repressioonide ohvreid

25. märtsil 1989. a. avati Viru-Jaagupi kiriku aias 1941. ja 1949. a. suurküüditamiste ohvritele mälestusmärk (fotol), mida hiljem täiendati kiviaiale kinnitatud mälestusplaatidega. Nendele kanti kõigi 1940.—1950. aastate sõjas ja repressioonides hukkunute nimed Viru-Jaagupi kihelkonnast. Mälestusmärgi rajamise initsiaator ja peamine ideekavandi autor on Viru-Jaagupi pastor hr. Madis Oviir, kes ka ise vaevles 12 aastat nõukogude vangilaagrites. 1940.—1950. a. hukkunute nimede kindlakstegemisel tegutses arvukas koduuurijate toimkond, kelle aktiivseks eestvedajaks oli end. Pajusti küla elanik, praegune Saku alevi mees Lembit Hiiemäe.

14. juunil 1991. a. avati represseerituute mälestusmärk Rakvere tammikus (fotol). Selle rajamine toimus «Memento» Lääne-Virumaa osakonna aktiivsel eestvedamisel ja kaasabil. Eriliselt tuleb selles rõhutada «Memento» eestseisuse ja tolleaegse esimehe hr. Peep Kärbi osa.

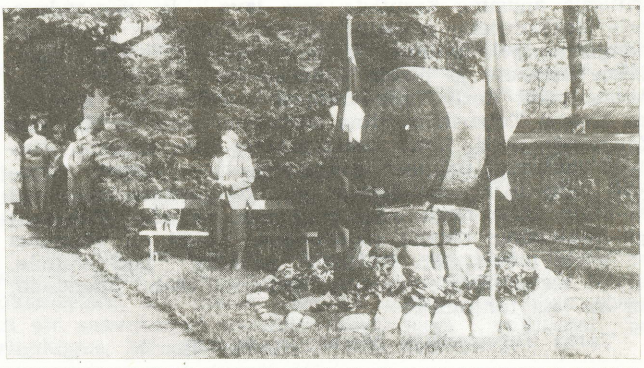

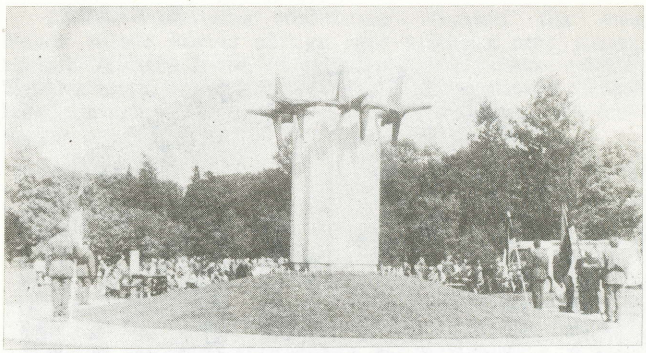

ANSAMBEL «RELVAVELLED» — VINNI KLUBI MEESANSAMBEL

(Algus lk. 5)

juht energiline laulupedagoog pr. Katrin Pall, oma abist ja toetusest ansamblile pole loobunud ka Säreveres elav Jaan Kailvee. Alalist toetust ja abi tunnetab ansambel Vinni klubi töötajatelt pr. Helmi Neemrelt ja prl. Inge Arulalt.

Ansambli praeguse koosseisu iseloomustamiseks märkigem veel, et kõik II maailmasõjas osalenud on autasustatud nõukogude või saksa autasudega; kaks ansambli liiget — Ülo Hiielaid ja Verner Soer olid Eesti Vabariigi 75. aastapäeva puhul EV peaministri hr. Mart Laari juures vastuvõtul ja said Eesti vabadusvõitlejatele määratud mälestusmedalid.

Vinni sõjaveteranide ansambel arvab, et kõigile raskustele ja takistustele vaatamata tuleks senist laulupäevade traditsiooni jätkata ja süvendada. Laul oli meile rindel vajalik nagu õhk ja igapäevane leib. Eestimaa laulev revolutsioon omandas ajaloolise tähtsuse, ühendas kõiki eestlasi. Olgu laul tänapäeval meid, kõiki sõjaveterane, noori, kõiki okupatsiooniaastatel sõprusest ja koostööst võõrdunud, omavahel vaenutsevaid Eestimaa inimesi ühendavaks ja lepitavaks jõuks, sest üksmeel on praegune eluvajadus!

Vinni ansambli vanem
August KONDOJA

SÕJATRAAGIKA ALGAS JUUNIS

Endiste sõjameeste pensioniõigusliku staaži tõestamisest.

Juba teine aasta järjest langeb ülevabariigiline sõjaveteranide laulupäev kokku traagilise ajaloolise sündmusega, mis määras ära mitmeks aastaks Euroopa ja kogu maailma rahvaste saatuse, miljonite inimeste elu või surma. Pühapäeval, 22. juunil 1941 algas 1418 päeva ja ööd kestnud sõda N. Liidu ja Saksamaa vahel, mis nõudis kümneid miljoneid inimelusid mõlemalt poolelt.

Eestimaal 1940. aastal alanud nõukogude repressioonid said juurde erivormi, nooremate meeste mobiliseerimise ja tööpataljonidesse viimise, ehk mobilisatsioonressursi sundevakueerimise, nagu oli formuleeritud N. Liidu salajastes dokumentides. Algas ka mobiliseeritute massiline hukkumine rindele jõudmata, teel tööpataljonidesse ja tööpataljonides. «Memento» andmetel hukkus selliselt üle 16 000 e. 50 % kõigist Eestist mobiliseeritutest.

Aastakümneid pidi elust tööpataljonides ja seal hukkunutest vaikima. Isegi ENSV Sõjakomissariaatide poolt välja antud sõjaväepiletites polnud tööpataljonides (ehituspataljonides, töö- ja ehituskolonnides) olekut märgitud. Heal juhul on Eestimaa arhiivides praegu olemas andmed 1941. a. suve mobilisatsiooni kohta, siis järgneb meeste elus «tükk tühja maad» enne, kui jõuti Eesti korpusesse, või koguni pärast sõja lõppu Eestimaale tagasi. Kust saada andmeid võõrsil oldud aastate eest pensioniõigusliku staaži tõestamiseks? See mure närib praegu paljusid endisi sõjamehi, ka paljusid neid, kes olid Saksa sõjaväes, filterlaagrites, sõjavangis, vangilaagrites jm.

Lisaks meenutuste ja hukkunute kohta andmete kogumisele on püüdnud sõjameestele selles osas abiks olla 1989. a. suvel Vinnis moodustatud «Memento» Tööpataljonide Ühendus ja 14. dets. 1991 Vinnis moodustatud Virumaa Sõjameeste Ühendus. Saksa sõjaväes teeninuid on püüdnud aktiivselt abistada arhiiviandmete saamisel hr. Ülo Tähiste.

Mõningat selgust endistele sõjameestele tõi Pensioniõigusliku staaži tõestamise juhend, kinnitatud valitsuse määrusega nr. 132. 3. 05. 93. a., kuhu on eraldi sisse võetud ka punkt, kuidas tõestada II maailmasõja ajal tööpataljonis (ehituspat, ehituskolonn jms.) viibimist. Need dokumendid on:

1) Sõjaväepilet, punaarmeelase raamat, sõjaväeasutuse teatis ja/või muu dokument, millest nähtub tööpataljonis viibimise aeg;

2) Kaitsejõudude Peastaabi või riigikaitseosakonna teatis;

3) Arhiiviteatis.

Kuna olen tööpataljonimeestele tõendite taotlemise küsimustes korduvalt (alates k. a. veebruarist kuni k. a.) Sotsiaalministeeriumi õigusabi osakonna töötaja pr. Luksiga kontaktis olnud ja viimasel ajal ka Tallinna Idarajooni Riigikaitse osakonnaga, siis tean, et tööpataljonides oleku kohta tõendite andmise võttis enda peale Tallinna Idarajooni Riigikaitse osakond (osak. juhataja hr. Heiki Kõiv) ning selle osakonna alluvuses olev riigikaitse arhiiv (end. ENSV Sõjaakomissariaadi arhiiv), **aadress: Tallinn Manee 3.** Teised riigikaitse osakonnad (maakondades, linnades) tõendeid ei anna, sest neil pole vastavaid andmeid, küll aga on nad kohustatud sõjaveterane, kes tõendi saamisel abi vajavad, igati aitama, ja olema vahendajaks Tallinnas asuva arhiiviga. Hr. Heiki Kõiv ütles, et kõik, kes saadavad arhiivi vastava avalduse, saavad tõendi, kui seal andmeid leidub.

Paljudele tööpataljonides olnud meestele on teada, et «Memento» Tööpataljonide Ühenduse Volikogu Vinnis püüdis meestele tõendite saamisel abiks olla, näitas omapoolset initsiatiivi ja hakkas saadud avalduste alusel ühendusele laekunud kirjalike materjalide põhjal ise tõendeid vormistama. Meie poolt koostatud tõendid on teie avaldustena üle antud arhiivi (Tallinn Manee 3) ning nendel, kes Vinnist tõendit saada soovisid, ei ole täiendavat avaldust Tallinna saata tarvis. Üldreeglina aga soovitas Sotsiaalministeeriumi õigusabi osakonna juhataja pr. Külli Pedak «Mementol» tõendite andmise initsiatiivi enda peale mitte võtta, vaid anda ned võimaluse korral ainult siis, kui arhiivist (Manee 3) tõendi andmete puudumisel ei anta.

Küll aga on «Memento» Tööpataljonide osakond tihedas kontaktis RK arhiiviga (Manee 3) ja EV Sotsiaalministeeriumi õigusabi osakonnaga, ning annab ka Tööpataljonide ühenduses kogutud andmeid arhiivile kasutada tõendite vormistamiseks.

Lisame veel, et kui sõjakeerises või hiljem repressseeritud sõjaveteranid arhiividest tõendeid ei saa, siis vastavalt pensioniõigusliku staaži tõestamise juhendile võivad pensionikomisjonid arvestada kodanike registreeritud ühenduste («Memento», Eesti Poliitvangide Ühendus, Endiste Fašismivangide Sektsioon, Vabadusvõitlejate Ühendus, Endiste Alaealiste Fašismivangide Eesti Liit jms.) teatisi, mis võivad olla koostatud tunnistajate ütluste alusel.

Seega on ka «Memento» Tööpataljonide Ühendusel ja Virumaa Sõjameeste Ühendusel õigus tõendeid anda ja me ka anname neid meile laekunud meenutuste, nimekirjade, küsitluslehtede vastuste, kaaslaste kirjade jm. andmete alusel, kui meie poole pöördutakse vastava avaldusega. Kahjuks oleme organisatsioon ilma rahaliste vahenditeta, seepärast peaks tõendi soovija leidma võimaluse meile tasuda vormistamise ja postiga ärasaatmise kulud.

Lõpuks mõned teile vajalikud aadressid:

— Tallinn, Manee 3, Tallinna Ida-rajooni Riigikaitse osakond, arhiiv. Arhiivi telefon 42 29 43. Osak. juhataja hr. Heiki Kõiv.

— EÕRL «Memento» Tööpataljonide Ühendus EE2106 Lääne-Virumaa, Vinni alevik, telef. 47 349, August Kondoja.

— Virumaa Sõjameeste Ühendus. EE2303, Lääne-Virmaa, Kadila s.jsk. Assamalla k. Ülo Tähiste, telef. 35 106.

EV Sotsiaalministeeriumi õigusabi osakond Tallinn, Estonia pst. 15, pr. Erika Luks, telef. 66 69 49.

28. mail 1993 «Rahva Hääles» avaldati pr. Erika Luksi artikkel, kus ta kirjutas, kuidas tõestada II maailmamasõja ajal tööpataljonides Saksa sõjaväes, sõjavangis jne. viibimise aega ning andis selgitusi, millest oli juttu juba eespool. Ühtlasi andis ta kaks aadressi, mis eelkõige on vajalikud saksa sõjaväes teeninutele.

Need on:

1) Eesti Riigiarhiiv, Tallinn, Manee 4,

2) Bundesarchiv Zentralnachweisstelle, Abteigarten 6,5100 Aachen, Deutschland.

Soovitame seda artiklit lugeda.

A. KONDOJA

Porkuni lahingupaigas Sauevälja ühishaual. Kõneleb Madis Oviir, laulab Vinni meesansambel.

Madis Oviir kõnelemas Eesti korpuse poolel langenute vennashaual Porkuni lahingupaigas. Leinalipuga Väike-Maarja Muinsuskaitse Seltsi esindaja.

AMETIÜHING JA VINNI ÜM SÕLMISID KOKKULEPPE

4. mail sõlmiti Vinni ÜM juhatuse ja AÜ.-komitee vahel töökokkuleppe, milline sisaldab Vinni ÜM töötajate jaoks rea täiendavaid soodustusi, võrreldes riigi seadustes sisalduvatega.

Alljärgnevalt püüan lühidalt uue kokkuleppe mõningaid punkte tutvustada.

— Riiklike pühade eelsetel päevadel lühendatakse tööpäeva pikkust 2 tunni võrra.
— Jõululaupäeval ja iga aasta viimasel päeval on lühendatud tööpäeva kestus 4 tundi.
— minimaalsed tunnitasud ja kuupalgad töölistele töökeerukuse gruppide järgi ning ametipalgad ei tohi olla madalamad kui tabelis toodud (vt. tabel). Seejuures on minimaalsed tunnitasud ja kuupalgad kehtivad täiskoormuse ja tööülesannete täieliku täitmise puhul.
— Riiklikel pühadel ja puhkepäevadel tasustatakse tükitööliste ja ajatööliste tööd 2,5 kordsete hinnete alusel.
— Töölt lubatakse puududa töötasu säilitamisega ning puhkusest maha arvamata aastas kokku kuni 5 päeva. Perekonnaliikme matuse, abiellumise, isal lapse sünni puhul (vajaduse korral) jms.
— Töötajatele makstakse ümberõppe aja eest ning kutsealasel täiendõppel keskmine töötasu.
— Tööseisaku puhul viiakse töötajad üle teise töölõiku, rakendatakse osalist tööaega mitte alla 75% tööajast, antakse palgalist puhkust või tasustatakse kogu tööseisaku perioodi eest mitte vähem kui 75% töötajatele töölepingus kokkulepitud põhipalga (tariifitasu) määrast. Selle punkti juurde lisaksin kommentaariks niipalju, et teatavasti ei saa töötajat enam saata palgata sundpuhkusele, vaid selle aja eest peab riigi seaduse põhjal maksma 60% tariifsest põhipalgast, meil majandis seega aga siis 75% palgast.
— Kui ettevõte läheb pankrotti, siis tööandja, kooskõlastatult ettevõtte AÜ. juhatusega ning koostöös kohaliku omavalitsusega lahendab töötajate edasise tööga kindlustamise küsimuse.
— Vinni ÜM võimaldab oma töötajatele auto kasutamist küttepuude, heinte, köögivilja, kartuli, ehitusmaterjalide ning loomade veoks, kusjuures auto kasutamisel maksab töötaja ühistule ainult autojuhi töötasuks mineva osa kulutustest.

Võimaldatakse ka traktorite kasutamist põllumajanduslikeks töödeks.

— Võimaldatakse tasuta autotranspordi kasutamist haige viimiseks haiglasse või pereliikme surma korral matuse korraldamiseks.
— Vanaduspensionile minekul (naised 55 a., mehed 60 a.) annab ühistu rahalist toetust kuni ühe kuupalga ulatuses.
— Juubelisünnipäeval saab töötaja juhul, kui ta on majandis töötanud vähemalt 5 a., toetust 0,5 kuupalga ulatuses.
— Ühistu töötaja surma korral antakse matuse korraldajale tema avalduse alusel toetust kuni ühe miinimumpalga ulatuses (lisaks riigi poolt makstavale toetusele).
— Kõigi ühistu töötajate iga-aastaseks tasuliseks põhipuhkuseks on 30 kalendripäeva (võrdluseks — riigi poolt on ette nähtud 28 kalendripäeva). Lisaks sellele annab ühistu suuremale osale töötajatest veel raskete töötingimuste kompenseerimiseks täiendavalt 3—13 lisapuhkuse päeva. Nii näiteks saavad traktoristid, seatalitajad ja lüpsjad lisapuhkust 10 kalendripäeva ulatuses.

Tutvustatud kokkuleppele on töötajate poolt alla kirjutanud AÜ.-komitee esimees ja tööandjate poolt Vinni ÜM juhatuse esimees ning peale allakirjutamist on ta saavutanud seadusega võrdse jõu, s. t. leppest kinnipidamine on kohustuslik. Kokkuleppele allakirjutajad peavad jälgima leppe tingimustest kinnipidamist.

Kõik eelkirjutatu on vaid lühike ülevaade sõlmitud kokkuleppest. Lähemalt saab sellega tutvuda osakondade kontorites. Kokkuleppega on lähemalt tutvunud ning oskavad selles osas informatsiooni anda osakondade AÜ. esimehed. Soovitan siiski igaühel see lepe oma silmaga üle vaadata, et oskaksite ise enda eest seista teades, millistele täiendavatele sotsiaalsetele tagatistele on teil korraliku töö puhul õigus.

A. ARE,
AÜ.-komitee esimees

Lisa 3.

PÕHITÖÖTASU

Minimaalsed tunnitasud ja kuupalgad töölistele töökeerukuse gruppide järgi

Töö keerukus	Tunnitasu krooni	Kuupalk krooni
A. Lihtne või abitöö	2.02	350.—
B. Erialatöö	3.47	600.—
C. Keerukas erialatöö	6.07	1050.—
D. Eriti keerukas erialatöö	7.52	1300.—

Minimaalsed ametipalgad töötajatele palgaastmete järgi.

Palgaaste	Ametipalga alammäär kuus krooni
1. Peaspetsialistid	1300.—
2. Allüksuste juhid	1050.—
3. Spetsialistid:	
erialase kõrgharidusega	1050.—*
keskharidusega	650.—
4. Täitjad	350.—

* Märkus: Erialase kõrgharidusega spetsialistide ametipalga alammäär on rakendatav ainult erialast kõrgharidust nõudvatel ametikohtadel töötavatele spetsialistidele, muudel spetsialistide ametikohtadel töötavatele aga ühe palgaastme võrra madalam.

VIRU-JAAGUPIS KODUKANDIPÄEV

V.-Jaagupi kodukandipäev toimub 23. juunil s. a. See algab kell 12.00 kiriku juures küüditatute, hiljem kalmistul Vabadussõjas langenute mälestamisega.

Peale lõunat algavad lasteüritused, kus osalevad Tallinna Nukuteatri näitlejad. Sellele järgneb Viru-Jaagupi ja Vinni taidlejate kontsert ning Rakvere linna puhkpilliorkestri kontsert Jüri Takjase juhatusel. Pärast seda esineb kontsertkavaga T-Bänd, millega nad kavatsevad minna Soome Palmu rockifestivalile. Siis süüdatakse Jaanituli ning algavad sportlikud mängud ja tants. Firma «Kasino» avab baari kooli kõrval väikeses majas.

Asutused ja üksikisikud, kes soovivad kaasa aidata kodukandipäeva läbiviimisel, palume helistada telefonil 96 160.

Toimkond

info

Toimetaja: August KONDOJA

Toimetuse telefon 47-349. Maht 1,0 trükipoognat.
Kirjastus- ja trükifirma «Põhjarannik». Kohtla-Järve.

Torujõe t. 19. Tasuta. Tell. nr. 1731.

LAULAME NEID LAULE JÄLLE!

SÕJAVETERANIDE ANSAMBLITE LAULUPÄEVAL 22. JUUNIL 1993. A. VINNIS

EESTIMAA, MU ISAMAA

E. Kuhlbars — P. A. Schulz

1. Eestimaa, mu isamaa,
kuis mul armas oled sa!
Murravad ka tormid, tuuled
Taara viimsed tammepuud,
siiski hüüavad mu huuled:
:,: Eestimaa, sul annan suud! :,:
2. Eesti vaprad vanemad
vaimuvallast vaatavad.
Peas neil paistvad pärlikroonid,
võidulaulud kõigil suus,
kojas kuninglikud troonid,
:,: kuldsed kandled palmipuus. :,:
3. Eestimaa, su mehemeel
pole mitte surnud veel!
Nõuab surm ka rohket lõikust
suure sõjakäraga,
truuks jääme isamaale
:,: viimse veretilgani! :,:

KALEVITE KANTS

P. Kuusik — P. Veebel

1. Võid käia läbi Eestimaa,
ei säärast linna leia sa,
Mis oleks kaunim Tallinnast
ja kuulsam juba muinasmaast.
On palju murtud piikisid
küll vastu tema müürisid.
Kui lõppes aga sõjatants
jäi võitjaks Kalevite kants.
2. Ta tornid paistvad kaugele,
nii maale kui ka merele.
Kui oled käinud võõraid teid,
lööb süda kiirelt, kui näen neid.
On ilmas palju neidusid,
neist kaunid on ju mõnedki.
Kuid kaunimad küll elamas
me armas vanas Tallinnas.

SAAREMAA VALSS

R. Valgre (s. D. Vaarandi)

1. Seal laupäeva õhtuselt lõhnavad kased,
kui nendesse vajutad hõõguva näo.
Ja pühapäev hinges sind uskuda laseb,
et õnne vaid kauguses kukuvad käod.
Refr. Oh, keeruta, lennuta, linalakk-neidu,
kel silmist nii kelmikaid sädemeid lööb.
Ei sellist küll maailmas kusagil leidu
kui Saaremaa heinamaad juunikuu ööl...
Ei sellist küll maailmas kusagil leidu
kui Saaremaa heinamaa juunikuu ööl.
2. Ning hämaras toomepuu lumena valev
on sinule hõiskavaid ööbikuid täis.
Miks muidu su huuled ja õhetav pale
nii õunapuu õitele sarnane näib!
Refr.
3. Oi, Saaremaa niitude kastesed süled,
öövaikuses lauludest helisev nurm.
On pilvedest helendav taevas su üle
nii õunapuu õiele sarnane näib.
Refr.
4. Just sellisel heinamaal peamegi pidu,
kus hämarik koidule ulatab käe.
On kõikide mõtteid ja toiminguid sidund
see tööde ning rõõmude küllane päev.
Refr. Oh, keeruta, kudruta kavalat juttu
kuldtärniga nooruke sõjamees sa.
Me ööd on nii valged ja kuluvad ruttu,
et linalakk neidu sa püüda ei saa.
Me ööd on nii valged ja kuluvad ruttu,
et linalakk neidu sa püüda ei saa.

MÜRTSUB TRUMM

1. Mürtsub trumm ja pillid hüüavad,
sõdurid nüüd marsivad,
kõmab maa ja kajab marsiviis,
seisma jääb igaüks küll siis.
Rikkust, vara pole sõduril,
pole roos ta ega lill,
:,: selle eest ta ikka täismees
ja neiud sulavad ta ees. :,:
2. Mis teeb sõdurile lahingtrill,
varba vahel vesivill,
kui on kasuks isamaale see,
minna võib läbi tule, vee.
Aga kui on laual hernesupp,
sõduril siis aurab nupp.
:,: Ootama siis jäägu neiud,
sest tal on teha hoopis muud. :,:

Sõdurite suust.

TÄNA ME LIIGUME

1. :,: Täna me liigume küladesse, korteritesse :,:
:,: Kus või ja munaroog ja värskelt lüpstud piim :,:
:,: ja üks väikene viin :,:
2. :,: Neiu, su voodike aidas on nii pehme, kenake :,:
:,: Sest nüüd on aeg sul minna ja ennast peita sinna :,:
:,: sest suvisel ajal algab vara ju koit. :,:
3. :,: Neiu, nüüd olen ma siin,
möödas on su ootamise piin, :,:
:,: Sa aidaukse suled ja voodis pehmed õled, :,:
:,: siis õnnelik sa! :,:
4. :,: Neiu, sull' tuksub mu rind,
aga veel ei võta ma sind. :,:
:,: Oh, oota veel paar kuud, siis jälle annan suud :,:
:,: ja toon sõrmise sull' :,:

KAUGEL
SINUST JA KODUMAAST

1. Kaugel sinust ja kodumaast,
kaugel võitluste teel.
Kaugel sinust, mu noorusmaast
olen võitlemas veel.

Refr. :,: Oota, kallim, oh oota sa
kaugelt tervitan sind!
Millal tulen, ei tea ju ma,
seob võitlus veel mind. :,:

2. Olen punkris või rünnakul,
ikka meenud sa mul,
vaibub lahingu marutuul
jälle laulan ma sul.

Refr. Oota, kallim, oh oota sa...

3. Kevad kaasa meil õisi toob,
pea lõhnab ju niit,
tuju rindelgi uueks loob,
laulan armsamat viit.

Refr. Oota, kallim, oh oota sa...

4. Peagi väsivad vaenu käed
ja meile jääb võit,
saabub helge see õnnepäev,
algab koju meil sõit.

Refr. :,: Sinu juurde siis lendan ma
iial enam ei läe,
õnne naudin koos sinuga
ja su juurde ma jään. :,:

KUI KALLIST KODUST
LÄKSIN

M. Veske sõnad, kohandatud sõdurilauluks.

1. Kui kallist kodust läksin
:,: ma kurvalt kaugele, :,:
Siis ütles kase varjul
mull' hella neiuke:
nii selge, kui see allik
:,: on minu armastus, :,:
siit käib küll õhtu õhul
Su järel igatsus!

Refr. (Küll on hull, sul ja mul
meil mõlemil, meil kummagil!)
Minu süda on kui Emajõgi:
voolab vaikselt, tundmatu ta põhi
:,: Täna võid sa neidu armasta'
kuid homme katsu, kuidas temast lahti saad
(jah) :,:

2. Ma nägin mõnda kaske
:,: ja mõnda allikat :,:
Ma nägin mõnda neidu
mul naeratelevat:
ei olnud kask ei allik
:,: nii armas ometi :,:
ei vaat'nud võõras neiu
nii õrnalt iialgi

Refr.

3. Kui kaugelt jälle koju
:,: ma rõõmul rändasin :,:
ja allikat ja kaske
ma jälle tervitin
Kask oli ära kuivan'd
:,: ja allik mudane, :,:
mu neiu oli läinud
ju teise kaenlasse.

Refr.

ENNE VEEL,
KUI LOOJUB PÄIKE

Eesti Pioneeripataljoni rivilaul

1. Enne veel, kui loojub päikene,
lä'en võitlusesse ma, valerii-valeraa,
:,: tulen tagasi sealt võitjana
või langen ma. :,:

Refr. Valle-rille-ralle-rille-ralle-raa,
valle-rille-ralle-rille-ralle-raa,
tulen tagasi sealt võitjana
või langen ma.

2. Kolm sinilille õitsevad
mu hauakünka peal, valerii-valeraa,
:,: uhke ratsamees neid murrab seal
nii õelal käel. :,:

Refr. :,: Valle-rille-ralle-rille-ralle-raa :,:
uhke ratsamees neid murrab seal
nii õelal käel.

3. Käi põrgu, uhke ratsamees,
las' lilled õitsevad, valerii-valeraa,
:,: neid vast näha oleks ihanud
mu kallim veel :,:

Refr. :,: Valle-rille-ralle-rille-ralle-raa :,:
neid vast näha oleks ihanud
mu kallim veel.

ÕHTU
VAIKUS JÕUAB

1. Kuldne õhtupäike
ilus oled sa,
kui sa oma läike
saadad üle maa.

Refr. Hoia kinni, muidu võid sa uppi lennata,
minust kinni hoia sa, ah-ah-haa!
Siis võid kartmata mäest alla lennata,
üheskoos, täies hoos minuga, valleraa!

2. Õhtu vaikus jõuab
oma rahuga,
ligemale sõuab,
süda rahuta.

Refr. Hoia kinni, jne.

3. Arvad sa sest paha,
et Su ligi ma?
Jätad sa mind maha,
mind ei armasta?

Refr. Hoia kinni, jne.

4. Kägu kukkus kurvalt
halja oksa pääl,
ööbik laulis õrnalt,
värises ta hääl.

Refr. Hoia kinni, jne.

5. Käo kukkumine
mulle kurbust tõi,
rinna tuksumine
mulle haavu lõi.

Refr. Hoia kinni, jne.

6. Ei ma rahu leia,
olen mõtetes
ainult rahu leian
Su'ga rääkides.

Refr. Hoia kinni, jne.

Sõdurite laul

KAUGEL IDAS, PAKSUS METSAS

Kaugel idas paksus metsas
seisab sõdur valvel sääl,
:,: oma langend sõbra kõrval
keda taban'd surmakuul. :,:
Sosistavad tema huuled:
sõber pöördu koju sa
:,: näed ehk jälle armast Eestit
saabud kodumaale sa! :,:
Küla keskel puude vilus
seisab väike majake,
:,: sääl mind ootab minu neiu
langeks talle rinnale. :,:
Võta sõrmus minu sõrmest
võta sõrmus minu käest,
:,: suru huuled veel mu laubal'
viimse tervitusena. :,:
Kuid ei sõdur jõudnud koju
tema rinnas hõõgub kuul
:,: üle tema maise põrmu
puhub vinge sügistuul. :,:
Eesti naised, Eesti mehed
hoidke kõrgel tema au,
:,: sest ta teie eest on langen'd
kaitstes Eesti vabadust. :,:

VÄIKE KAMBRIKE SÜDAMES MUL

1. Väike kambrike südames mul,
kus vaid asu on üksinda sul
tahaks veel mõni neid
paika leida sääl sees
ütlen ei — keegi teine on ees.
2. Ja kui sõrmus meil kullane käes
elu algab kui nõiduse väel —
oled mulle sa hää
sulan sulle kui jää,
sest nii meeletult armastan sind.
3. Ja kui armastus lahkub kord meist
ja me enam ei näe teineteist,
teise kaenla' kui läed
ja ta juurde sa jääd
alles jäädvalt siis unustan sind.
4. Ja kui tagasi tulla ma'i saa
idarindele jään puhkama,
hetkeks seisata teel
mõtle mulle sa veel
tasa palveid las' sosistab huul.

SUURTÜKIVÄELASEKS MA SÜNDINUD

— Suurtükiväelaseks ma sündin'd
mortiiri juures kasvan'd ma
:,: Kartetši tulega mind ristin'd
on väljas rahvavaenlane. :,:
— Ei tundnud ma veel jalaväge,
ei viina juua osan'd ka,
:,: Kuid eespool «lange», taga «lange»
ma võisin vabalt lahend'a. :,:
— Ka sinisilmne kooliplika
nii nõidusliku vaatega, —
:,: Su järel igatsen ma ikka
ja iial sind ei unusta. :,:
— Su pikad lokkis juuksepatsid
veel pikemaad kui tõmbenöör,
:,: Su nõiduslikud sinisilmad
ka kahursõitjaid segavad. :,:
— Lafeti peal me sõites läh'me
ka oma laulatusele,
:,: suurtüki ülem annab käsku,
et «traavi, marss ja edasi». :,:
— Las rebenevad hoostel trengid,
kaloppi me ei vähenda.
:,: Kui kannuseid veel tunda annan,
siis lendan tuule tuhinal! :,:

Sõdurite suust.

EESTI SÕDURPOISI LAUL

Elas Tartus noor ja nägus neiu
sõdurpoissi kuumalt armastas
:,: vaiksel õhtul Raadi pargi vilus
vandus truudust talle surmani. :,:
Tõusku päike tunnistajaks taeva
et, vaid sõdurpoissi armastan
:,: Truuks jään Sulle mina igavesti,
ütles ta ja andis õrnalt suud. :,:
Kätte jõudsid su'ised laagripäevad
sõdurid kõik Tartust lahkusid
:,: Oh, siis valupisarates neiul
tema silmad nõretasid vett. :,:
Sõdurpoiss kõik kirjad kokku köitis
lõkketulel ärapõletas
:,: Oh Sa kergemeelne Tartu neiu
arvasid, et Sind ma armastan. :,:
Mul on omal kodukülas neiu,
kellel armu lubas minu rind.
:,: Ta mul armas olema saab ikka
kuni haual puhub vilu tuul. :,:
Neiukene seda ütlen Sulle
eluaeg Sa seda meeles pea,
:,: et Sa võiksid veidi targem olla
leida endal õige kallima. :,:
Alati ma valget kleiti kandsin,
punapael tal ümberpiiratud.
:,: Aga nüüd Sa mulle kanda andsid
musta kleidi leinalooriga. :,:
Ööpik, ööpik Sina leidsid teda
sest, et ise petis oled ka.
:,: Suvi möödub, siis Sa lendad ära
Sind ja sõdurit ei usu ma. :,:

VELTVEEBEL TAEVA SERVA PEALT

Viisil: Mats alati on tubli mees

Veltveebel taeva serva pealt
kord vaatas alla ilma,
:,: üks lugu kaunis tõsine
seal puutus talle silma. :,:
Refr. :,: Kui rivitrill meil korda läeb,
ei meie kimpu jää. :,:
*«Vunts» seisab väljas akna all
ja istutab seal kaske!
:,: See pole just nii kerge töö —
suur kask on kaunis raske. :,:
Refr. :,: Kui lahingtrill...
Ent «vunts» on näha õnnelik,
kas on see koidu särast?
:,: Seal majas magas Malleke,
või on see sellepärast? :,:
Refr. :,: Kui rivitrill...
Ja eile oli pühapäev
ja linnud rõõmsalt laulsid,
:,: Kui «Vuntsi», Malle kurvastust
nad selgesti kõik tundsid. :,:
Refr. :,: Kui lahingtrill...
«Vunts» ütles Malle emale,
kui tubli poiss ta olla,
:,: ja kas ta tohiks Mallele,
nüüd pea kosja tulla. :,:
Refr. :,: Kui rivitrill...
«Sest kõnele», nii vali eit
tall' oli pajatanud.
:,: Kui kaseke seal akna all
on suureks puuks ju saanud. :,:
Refr. :,: Kui lahingtrill...
See aeg läks veidi pikale,
sest kask ei kasva ruttu!
:,: Ja see tooks «Vuntsile»
ning Mallele tõest' nuttu. :,:
Refr. :,: Kui rivitrill...
Seepärast pidas «Vunts» ka nõu
ja istutab nüüd kaske,
:,: ka pole see just kerge töö —
suur kask on kaunis raske. :,:
Refr. :,: Kui lahingtrill...

Sõdurite suust.

*«Vunts» — noorem reamees

LANDESVEERI LÜÜASAAMINE

Kuplee Sõjaveteranide ansambli

«Relvavelled» repertuaarist

Landesveer see marssis läbi
Läti küla tänava.
Korraga eest leidis ta
Eesti riigi värava

Landesveer, landesveer
seda Sa'i tea —
siin sinu õnn võib närtsida pea!

Latvijas läks parajaste
omariiklus looja
Parun ütles: «Tule,
lähme Eestimaale sooja!»

Landesveer, landesveer...

Kadakad ja kannupoisid
kaagutasid kooris:
«Eestimaale õnnepäike
ammu selja pööris!»

Landesveer, landesveer...

«Kas ei tahaks, kas ei tahaks
rüütlid jälle mekki
vilja, võid, mune
ja valget seapekki?»

Landesveer, landesveer...

Landesveer rõõmuga
kuulis seda juttu,
hundikarjas piirile
kogunes ta ruttu.

Landesveer, landesveer...

Ja kui marssis Eesti poole
röövikute kari,
vihast paisus punaseks
eesti mehe hari.

Landesveer, landesveer...

Meie mehed hüüdsid: «võtaks
kurat seda värki!
Laseme ka pisut
nende pihta märki!»

Landesveer, landesveer...

«Landesveer, sa tahad meie
maad? Tule aga!
Eks sa oma neli korda
seitse jalga saad!»

Landesveer, landesveer...

Kalev peksis sortsilasi
jälle servilauda,
rüütleid kui prussakaid
varises siis hauda.

Landesveer, landesveer...

Ega muidu karjakoerad
hoiatusest hooli,
kui pole saanud nad
tubli peksukooli.

Landesveer, landesveer...

Päike hakkas Eesti kohal
heledamalt loitma,
landesveer longates
Vaterlandi roitma.

Landesveer, landesveer...

(viisil: «Läksin mina, läksin mina
läbi küla tänava»)

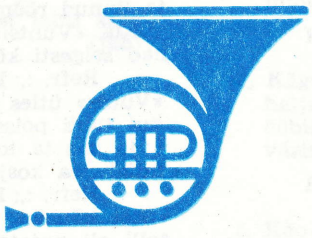

Sõdurilaulud tuletasid meelde Vinni sv. ansambel jt. sõjaveteranid, trükiks toimetas A. KONDOJA.